

**2024 m. pirmo ketvirčio
RIZIKOS IR KAPITALO VALDYMO ATASKAITA
(BAZELIO 3-IA PAKOPA)
INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS PAGAL REGLAMENTO (ES) Nr.575/2013 AŠTUNTĄ DALĮ**

TURINYS

PAGRINDINIŲ PARAMETRŲ ATSKLEIDIMAS	2
EU OV1 forma. Bendrų rizikos pozicijos sumų apžvalga	2
EU KM1 forma. Pagrindinių parametrų forma.....	3
TFAS 9-FL šablonas: Įstaigos nuosavų lėšų, kapitalo ir sverto koeficientų palyginimas taikant TFAS 9 arba analogiškų TKN modelių pereinamojo laikotarpio nuostatas arba jų netaikant.....	4
LIKVIDUMO REIKALAVIMŲ ATSKLEIDIMAS	5
EU LIQ1 forma. Kiekybinė informacija apie LCR	5
EU LIQB lentelė, kurioje pateikiama kokybinė informacija apie LCR, papildanti informaciją EU LIQ1 formoje	6

PAGRINDINIŲ PARAMETRŲ ATSKLEIDIMAS

EU OV1 forma. Bendrų rizikos pozicijos sumų apžvalga

		Bendros rizikos pozicijos sumos (TREA)		Bendra nuosavų lėšų reikalavimų suma
		2024.03.31	2023.12.31	2024.03.31
1	Kredito rizika (neįtraukiant CCR)	2 095 012	2 080 536	167 601
2	Iš jos pagal standartizuotą metodą	2 095 012	2 080 536	167 601
3	Iš jos pagal pagrindinį IRB (F-IRB) metodą			
4	Iš jos pagal skirstymo metodą			
EU 4a	Iš jos nuosavybės vertybiniai popieriai, vertinami pagal paprastąjį rizikos koeficientų metodą			
5	Iš jos pagal pažangųjį IRB (A-IRB) metodą			
6	Sandorio šalies kredito rizika (CCR)	20 571	17 667	1 646
7	Iš jos pagal standartizuotą metodą	4 602	4 993	368
8	Iš jos pagal vidaus modelio metodą (IMM)			
EU 8a	Iš jos PSS pozicijos			
EU 8b	Iš jos kredito vertinimo koregavimas (CVA)	113	50	9
9	Iš jos kita CCR	15 856	12 624	1 268
10	Netaikoma			
11	Netaikoma			
12	Netaikoma			
13	Netaikoma			
14	Netaikoma			
15	Atsiskaitymų rizika			
16	Pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos ne prekybos knygoje (pritaikius viršutinę ribą)	90 294	44 055	7 224
17	Iš jo pakeitimas vertybiniais popieriais pagal SEC-IRBA metodą			
18	Iš jo pakeitimas vertybiniais popieriais pagal SEC-ERBA metodą (įskaitant IAA)			
19	Iš jo pakeitimas vertybiniais popieriais pagal SEC-SA metodą	90 294	44 055	7 224
EU 19a	Iš jo pakeitimas vertybiniais popieriais, kuriam taikomas 1250 % rizikos koeficientas / atsiskaitymas			
20	Pozicijos, užsienio valiutos ir biržos prekių rizika (rinkos rizika)	22 954	23 082	1 836
21	Iš jos pagal standartizuotą metodą	22 954	23 082	1 836
22	Iš jos pagal vidaus modelio metodą			
EU 22a	Didelės pozicijos			
23	Operacinė rizika	273 992	273 992	21 919
EU 23a	Iš jos pagal bazinio indikatorius metodą	273 992	273 992	21 919
EU 23b	Iš jos pagal standartizuotą metodą			
EU 23c	Iš jos pagal pažangųjį vertinimo metodą			
24	Atsiskaitymo ribų nesiekiančios sumos (kurioms taikomas 250 % rizikos koeficientas)			
25	Netaikoma			
26	Netaikoma			
27	Netaikoma			
28	Netaikoma			
29	Iš viso	2 502 823	2 439 333	200 226

EU KM1 forma. Pagrindinių parametru forma

		a	b	c	d	e
		2024.03.31	2023.12.31	2023.09.30	2023.06.30	2023.03.31
Turimos nuosavos lėšos (sumos)						
1	Bendras 1 lygio nuosavas kapitalas (CET1)	465 393	485 311	455 880	415 624	418 407
2	1 lygio kapitalas	465 393	485 311	455 880	415 624	418 407
3	Visas kapitalas	528 276	546 599	516 727	476 649	438 407
Pagal riziką įvertintų pozicijų sumos						
4	Bendra rizikos pozicijos suma	2 502 823	2 439 333	2 421 787	2 430 251	2 418 651
Kapitalo pakankamumo koeficientai (pagal riziką įvertintų pozicijų sumos procentinė dalis)						
5	Bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo koeficientas (%)	18.59%	19.90%	18.82%	17.10%	17.30%
6	1 lygio kapitalo pakankamumo koeficientas (%)	18.59%	19.90%	18.82%	17.10%	17.30%
7	Bendras kapitalo pakankamumo koeficientas (%)	21.11%	22.41%	21.34%	19.61%	18.13%
Papildomų nuosavų lėšų reikalavimai rizikai, išskyrus pernelyg didelio svorto riziką, padengti (pagal riziką įvertintų pozicijų sumos procentinė dalis)						
EU 7a	Papildomų nuosavų lėšų reikalavimai rizikai, išskyrus pernelyg didelio svorto riziką, padengti (%)	2.05%	2.05%	2.05%	2.05%	2.05%
EU 7b	iš jų: vykdytini naudojant CET1 kapitalą (procentiniais punktais)	0.012	0.012	0.012	0.012	0.012
EU 7c	iš jų: vykdytini naudojant 1 lygio kapitalą (procentiniais punktais)	0.015	0.015	0.015	0.015	0.015
EU 7d	Bendra SREP nuosavų lėšų reikalavimų suma (%)	10.05%	10.05%	15.51%	15.51%	15.49%
Jungtinio rezervo ir bendro kapitalo reikalavimai (pagal riziką įvertintų pozicijų sumos procentinė dalis)						
8	Kapitalo apsaugos rezervas (%)	2.50%	2.50%	2.50%	2.50%	2.50%
EU 8a	Apsaugos rezervas, sudarytas dėl valstybės narės lygmeniu nustatytos makroprudencinės rizikos arba sisteminės rizikos (%)	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
9	Įstaigos specialus anticiklinis kapitalo rezervas (%)	1.00%	0.99%	0.02%	0.02%	0.01%
EU 9a	Sisteminės rizikos rezervas (%)	0.20%	0.20%	0.19%	0.19%	0.18%
10	Pasaulinės sisteminės svarbos įstaigos rezervas (%)	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
EU 10a	Kitos sisteminės svarbos įstaigos rezervas (%)	1.00%	1.00%	1.00%	1.00%	1.00%
11	Jungtinio rezervo reikalavimas (%)	4.70%	4.69%	3.71%	3.71%	3.69%
EU 11a	Bendri kapitalo reikalavimai (%)	14.75%	14.74%	13.76%	13.76%	13.74%
12	Įvykdžius bendrus SREP nuosavų lėšų reikalavimus likusi CET1 suma (%)	11.06%	12.36%	11.29%	9.56%	8.08%
Svorto koeficientas						
13	Bendras pozicijų matas	5 069 058	5 081 739	4 912 200	4 715 718	4 804 920
14	Svorto koeficientas (%)	9.18%	9.55%	9.28%	8.81%	8.71%
Papildomų nuosavų lėšų reikalavimai pernelyg didelio svorto rizikai padengti (bendro pozicijų mato procentinė dalis)						
EU 14a	Papildomų nuosavų lėšų reikalavimai pernelyg didelio svorto rizikai padengti (%)	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
EU 14b	iš jų: vykdytini naudojant CET1 kapitalą (procentiniais punktais)	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000
EU 14c	Bendri SREP svorto koeficiento reikalavimai (%)	3.00%	3.00%	3.00%	3.00%	3.00%
Svorto koeficiento rezervo ir viso svorto koeficiento reikalavimai (bendro pozicijų mato procentinė dalis)						
EU 14d	Svorto koeficiento rezervo reikalavimas (%)	0%	0%	0%	0%	0%
EU 14e	Visas svorto koeficiento reikalavimas (%)	3%	3%	3%	3%	3%
Padengimo likvidžiuoju turto rodiklis						
15	Visas aukštos kokybės likvidusis turtas (HQLA) (vidutinė įvertinta vertė)	707 818	570 809	451 117	440 233	534 242
EU 16a	Netenkamų pinigų srautai. Bendra įvertinta vertė	494 885	486 284	474 839	483 283	508 600
EU 16b	Gaunamų pinigų srautai. Bendra įvertinta vertė	171 247	228 271	266 306	258 327	201 564
16	Bendra grynujų netenkamų pinigų srautų suma (koreguota vertė)	323 638	258 013	208 532	224 956	307 036
17	Padengimo likvidžiuoju turto rodiklis (%)	228.81%	236.08%	227.72%	206.10%	186.09%
Grynasis pastovaus finansavimo rodiklis¹						
18	Bendras turimas pastovus finansavimas	3 478 108	3 730 319	3 812 960	3 656 657	3 512 041
19	Bendras būtinas pastovus finansavimas	2 503 222	2 608 889	2 621 431	2 726 304	2 650 745
20	NSFR rodiklis (%)	138.95%	142.98%	145.45%	134.13%	132.49%

¹ Koreguoti 2023.12.31 duomenys

TFAS 9-FL šablonas: Įstaigos nuosavų lėšų, kapitalo ir sverto koeficientų palyginimas taikant TFAS 9 arba analogiškų TKN modelių pereinamojo laikotarpio nuostatas arba jų netaikant

		2024.03.31	2023.12.31	2023.09.30	2023.06.30	2023.03.31
Prieinamas kapitalas (nurodomos sumos)						
1	Bendras 1 lygio nuosavas kapitalas (CET1 rodiklis)	465 393	485 311	455 880	415 624	418 407
2	Bendras 1 lygio nuosavas kapitalas (CET1 rodiklis), jei TFAS 9 arba analogiškų TKN modelių pereinamojo laikotarpio nuostatos nebūtų taikomos	457 337	469 738	444 079	404 937	408 289
3	1 lygio kapitalas	465 393	485 311	455 880	415 624	418 407
4	1 lygio kapitalas (CET1 rodiklis), jei TFAS 9 arba analogiškų TKN modelių pereinamojo laikotarpio nuostatos nebūtų taikomos	457 337	469 738	444 079	404 937	408 289
5	Visas kapitalas	528 276	546 599	516 727	476 649	438 407
6	Visas kapitalas (CET1 rodiklis), jei TFAS 9 arba analogiškų TKN modelių pereinamojo laikotarpio nuostatos nebūtų taikomos	520 220	531 026	504 926	465 963	428 289
Pagal riziką įvertintas turtas (nurodomos sumos)						
7	Visas pagal riziką įvertintas turtas	2 502 823	2 439 333	2 421 787	2 430 251	2 418 651
8	Visas pagal riziką įvertintas turtas, jei TFAS 9 arba analogiškų TKN modelių pereinamojo laikotarpio nuostatos nebūtų taikomos	2 494 767	2 423 760	2 409 986	2 419 565	2 408 534
Kapitalo koeficientai						
9	Bendras 1 lygio nuosavas kapitalas (išreikštas bendros rizikos pozicijos sumos procentine dalimi)	18.59%	19.90%	18.82%	17.10%	17.30%
10	Bendras 1 lygio nuosavas kapitalas (išreikštas bendros rizikos pozicijos sumos procentine dalimi), jei TFAS 9 arba analogiškų TKN modelių pereinamojo laikotarpio nuostatos nebūtų taikomos	18.33%	19.38%	18.43%	16.74%	16.95%
11	1 lygio nuosavas kapitalas (išreikštas bendros rizikos pozicijos sumos procentine dalimi)	18.59%	19.90%	18.82%	17.10%	17.30%
12	1 lygio kapitalas (išreikštas bendros rizikos pozicijos sumos procentine dalimi), jei TFAS 9 arba analogiškų TKN modelių pereinamojo laikotarpio nuostatos nebūtų taikomos	18.33%	19.38%	18.43%	16.74%	16.95%
13	Visas kapitalas (išreikštas bendros rizikos pozicijos sumos procentine dalimi)	21.11%	22.41%	21.34%	19.61%	18.13%
14	Visas kapitalas (išreikštas bendros rizikos pozicijos sumos procentine dalimi), jei TFAS 9 arba analogiškų TKN modelių pereinamojo laikotarpio nuostatos nebūtų taikomos	20.85%	21.91%	20.95%	19.26%	17.78%
Sveto koeficientas						
15	Sveto koeficiento bendras pozicijų matas	5 069 058	5 081 739	4 912 200	4 715 718	4 804 920
16	Sveto koeficientas	9.18%	9.55%	9.28%	8.81%	8.71%
17	Sveto koeficientas, jei TFAS 9 arba analogiškų TKN modelių pereinamojo laikotarpio nuostatos nebūtų taikomos	9.04%	9.27%	9.06%	8.61%	8.52%

AB Šiaulių bankas nuo 2018 m. sausio 1 d. perėjo prie 9-ąjį TFAS taikymo ir pasinaudojo CRR 473a straipsnio 1 dalyje nustatyta galimybe įstaigoms taikyti pereinamojo laikotarpio priemones, skirtas sušvelninti 9-ojo TFAS įvedimo poveikį nuosavoms lėšoms, bei pasirinko taikyti CRR 473a straipsnio 4 dalį, t.y. dinaminį komponentą. Bankas nekeitė savo 2018 m. pradinio sprendimo. Bankas priskiria 100% rizikos koeficientą AB_{SA} sumai, nurodytai Reglamento 2020/873 473a straipsnio 1 dalies antros pastraipos a punkte.

LIKVIDUMO REIKALAVIMŲ ATSKLEIDIMAS

EU LIQ1 forma. Kiekybinė informacija apie LCR

Konsolidavimo mastas (konsoliduota)

		Bendra neįvertinta vertė (vidutinė)			
EU 1a	Ketvirtis, pasibaigęs (2024 kovo 31)	2024.03.31	2023.12.31	2023.09.30	2023.06.30
EU 1b	Duomenų vienetų, naudojant apskaičiuojant vidurkius, skaičius	12	12	12	12
AUKŠTOS KOKYBĖS LIKVIDUSIS TURTAS					
1	Iš viso aukštos kokybės likvidžiojo turto (HQLA)				
PINIGAI - NETENKAMŲ PINIGŲ SRAUTAI					
2	Mažmeniniai indėliai ir mažų verslo klientų indėliai, iš kurių:	2 446 024	2 379 930	2 297 351	2 228 339
3	<i>Stabilūs indėliai</i>	1 069 257	1 074 436	1 091 394	1 112 614
4	<i>Mažiaus stabilūs indėliai</i>	720 662	731 241	732 301	743 206
5	Neužtikrintas didmeninis finansavimas	534 219	529 494	533 040	535 762
6	<i>Veiklos indėliai (visų sandorio šalių) ir indėliai kooperatinių bankų tinkluose</i>	-	-	-	-
7	<i>Ne veiklos indėliai (visų sandorio šalių)</i>	534 219	529 494	533 040	535 762
8	<i>Neužtikrinta skola</i>	-	-	-	-
9	Užtikrintas didmeninis finansavimas				
10	Papildomi reikalavimai	366 428	377 358	389 065	393 159
11	<i>Netenkamų pinigų srautai, susiję su išvestinių finansinių priemonių pozicijomis ir kitais reikalavimais užtikrinimo priemonėms</i>	2 805	2 607	2 752	2 438
12	<i>Netenkamų pinigų srautai, susiję su skolos produktų finansavimo praradimu</i>	-	-	-	-
13	<i>Kredito ir likvidumo priemonės</i>	363 623	374 750	386 313	390 721
14	Kiti sutartiniai finansavimo įsipareigojimai	24 776	25 550	22 843	30 666
15	Kiti nenumatyti/neapibrėžtieji finansavimo įsipareigojimai	174 439	166 917	154 216	131 217
16	BENDRA NETENKAMŲ PINIGŲ SRAUTŲ SUMA				
PINIGAI - GAUNAMŲ PINIGŲ SRAUTAI					
17	Užtikrintas skolinimas (pvz., atvirkštinio atpirkimo sandoriai)	1 943	17 373	18 505	18 626
18	Gaunamų pinigų srautai iš visiškai veiksnų pozicijų	96 571	95 753	129 940	158 107
19	Kiti gaunamų pinigų srautai	108 316	164 180	165 136	127 467
ES-19a	(Bendros įvertintos gaunamų pinigų srautų sumos ir bendros įvertintos netenkamų pinigų srautų sumos skirtumas, kai šie pinigų srautai susidaro dėl sandorių trečiojoje valstybėje, kur taikomi perleidimo apribojimai, arba kai jie išreikšti nekonvertuojamomis valiutomis)				
ES-19b	(Iš specializuotos susijusios kredito įstaigos gaunamų pinigų srautų perviršis)				
20	BENDRA GAUNAMŲ PINIGŲ SRAUTŲ SUMA	206 830	277 306	313 581	304 200
ES-20a	<i>Gaunamų pinigų srautai, kuriems netaikoma viršutinė riba</i>	-	-	-	-
ES-20b	<i>Gaunamų pinigų srautai, kuriems taikoma 90 % viršutinė riba</i>	-	-	-	-
ES-20c	<i>Gaunamų pinigų srautai, kuriems taikoma 75 % viršutinė riba</i>	206 830	277 306	313 581	304 200
BENDRA PAKOREGUOTA VERTĖ					
21	LIKVIDUMO ATSARGA				
22	BENDRA GRYOJI NETENKAMŲ PINIGŲ SRAUTŲ SUMA				
23	PADENGIMO LIKVIDŽIUOJU TURTU RODIKLIS (%)				

(tęsinys)

(tęsinys)		Bendra įvertinta vertė (vidutinė)			
		2024.03.31	2023.12.31	2023.09.30	2023.06.30
EU 1a	Ketvirtis, pasibaigęs (2024 kovo 31)				
EU 1b	Duomenų vienetų, naudojant apskaičiuojant vidurkius, skaičius	12	12	12	12
AUKŠTOS KOKYBĖS LIKVIDUSIS TURTAS					
1	Iš viso aukštos kokybės likvidžiojo turto (HQLA)	707 818	570 809	451 117	440 233
PINIGAI - NETENKAMŲ PINIGŲ SRAUTAI					
2	Mažmeniniai indėliai ir mažų verslo klientų indėliai, iš kurių:	195 913	187 776	178 584	179 896
3	<i>Stabilūs indėliai</i>	53 463	53 722	54 570	55 631
4	<i>Mažiaus stabilūs indėliai</i>	92 687	94 397	94 614	96 073
5	Neužtikrintas didmeninis finansavimas	229 851	227 672	227 175	227 226
6	<i>Veiklos indėliai (visų sandorio šalių) ir indėliai kooperatinių bankų tinkluose</i>	-	-	-	-
7	<i>Ne veiklos indėliai (visų sandorio šalių)</i>	229 851	227 672	227 175	227 226
8	<i>Neužtikrinta skola</i>	-	-	-	-
9	Užtikrintas didmeninis finansavimas	-	-	-	-
10	Papildomi reikalavimai	35 622	36 939	38 527	38 935
11	<i>Netenkamų pinigų srautai, susiję su išvestinių finansinių priemonių pozicijomis ir kitais reikalavimais užtikrinimo priemonėms</i>	2 805	2 607	2 752	2 438
12	<i>Netenkamų pinigų srautai, susiję su skolos produktų finansavimo praradimu</i>	-	-	-	-
13	<i>Kredito ir likvidumo priemonės</i>	32 817	34 332	35 775	36 497
14	Kiti sutartiniai finansavimo įsipareigojimai	24 776	25 550	22 843	30 666
15	Kiti nenumatyti/neapibrėžtieji finansavimo įsipareigojimai	8 722	8 346	7 711	6 561
16	BENDRA NETENKAMŲ PINIGŲ SRAUTŲ SUMA	494 885	486 284	474 839	483 283
PINIGAI - GAUNAMŲ PINIGŲ SRAUTAI					
17	Užtikrintas skolinimas (pvz., atvirkštinio atpirkimo sandoriai)	1 913	3 167	4 298	4 419
18	Gaunamų pinigų srautai iš visiškai veiksnų pozicijų	61 018	60 924	96 872	126 441
19	Kiti gaunamų pinigų srautai	108 316	164 180	165 136	127 467
ES-19a	(Bendros įvertintos gaunamų pinigų srautų sumos ir bendros įvertintos netenkamų pinigų srautų sumos skirtumas, kai šie pinigų srautai susidaro dėl sandorių trečiojoje valstybėje, kur taikomi perleidimo apribojimai, arba kai jie išreikšti nekonvertuojamomis valiutomis)	-	-	-	-
ES-19b	(Iš specializuotos susijusios kredito įstaigos gaunamų pinigų srautų perviršis)	-	-	-	-
20	BENDRA GAUNAMŲ PINIGŲ SRAUTŲ SUMA	171 247	228 271	266 306	258 327
ES-20a	<i>Gaunamų pinigų srautai, kuriems netaikoma viršutinė riba</i>	-	-	-	-
ES-20b	<i>Gaunamų pinigų srautai, kuriems taikoma 90 % viršutinė riba</i>	-	-	-	-
ES-20c	<i>Gaunamų pinigų srautai, kuriems taikoma 75 % viršutinė riba</i>	171 247	228 271	266 306	258 327
BENDRA PAKOREGUOTA VERTĖ					
21	LIKVIDUMO ATSARGA	707 818	570 809	451 117	440 233
22	BENDRA GRYNOJI NETENKAMŲ PINIGŲ SRAUTŲ SUMA	323 638	258 013	208 532	224 956
23	PADENGIMO LIKVIDŽIUOJU TURTU RODIKLIS (%)	228.81%	236.08%	227.72%	206.10%

EU LIQB lentelė, kurioje pateikiama kokybinė informacija apie LCR, papildanti informaciją EU LIQ1 formoje

Pagrindiniai veiksniai lemiantys grupės LCR yra likvidumo atsargos, didžiąja dalimi sudarytos iš aukšto likvidumo vyriausybinių vertybinių popierių ir lėšų centriniame banke, pokyčiai ir netenkamų pinigų srautas, pirmiausia susijęs su neužtikrintu didmeniniu finansavimu.

Pagrindinis grupės finansavimo šaltinis yra mažmeniniai indėliai. Detalesnė informacija apie finansavimo šaltinių sutelkimą pateikta 2024 metų 1 ketvirčio tarpinėje AB Šiaulių banko ir banko grupės finansinės atskaitomybės 4 pastaboje.

Likvidumo atsarga formuojama iš aukštos kokybės turto, kurį būtų galima be jokių apribojimų ir su minimaliais nuostoliais lengvai paversti grynaisiais pinigais. Dėl šios priežasties Banko grupė turi reikšmingą skolos vertybinių popierių portfelį, pasižymintį aukšto likvidumo charakteristikomis.

Grupė turi nereikšmingas išvestinių finansinių priemonių pozicijas, kurias sudaro išankstiniai užsienio valiutos sandoriai ir išvestinės finansinės priemonės, susijusios su finansinių priemonių kainomis. Jų dalis visame turte yra 0,48%.

Banko grupės pagrindinė valiuta yra euras, kuria apskaitoma 100 proc. turto ir 98 proc. įsipareigojimų, todėl išvengiama valiutų nesutapimo rizikos skaičiuojant LCR.